

(Retsakter vedtaget i henhold til afsnit V i traktaten om Den Europæiske Union)

RÅDETS FÆLLES AKTION 2006/418/FUSP

af 12. juni 2006

om støtte til IAEA's aktiviteter på områderne nuklear sikkerhed og kontrol og inden for rammerne af gennemførelsen af EU's strategi mod spredning af masseødelæggelsesvåben

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

rammerne af gennemførelsen af EU's strategi mod spredning af masseødelæggelsesvåben.

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Union, særlig artikel 14, og

(5) Rådet vedtog den 18. juli 2005 fælles aktion 2005/574/FUSP⁽³⁾ om støtte til IAEA's aktiviteter under dens nukleare sikkerhedsprogram og inden for rammerne af gennemførelsen af EU's strategi mod spredning af masseødelæggelsesvåben.

ud fra følgende betragtninger:

(1) Det Europæiske Råd vedtog den 12. december 2003 EU's strategi mod spredning af masseødelæggelsesvåben, som i kapitel III indeholder en oversigt over foranstaltninger til bekæmpelse af en sådan spredning, som skal træffes både i EU og i tredjelande.

(6) Da Rådet den 22. december 2003 for EU's vedkommende vedtog direktiv 2003/122/Euratom⁽⁴⁾ om kontrol med lukkede højaktive strålekilder og ukontrollerede strålekilder, er forbedring af kontrollen med højaktive strålekilder i alle tredjelande i overensstemmelse med G8's erklæring og aktionsplan om sikring af strålekilder fortsat et vigtigt mål.

(2) EU er aktivt i gang med at gennemføre denne strategi og iværksætte de foranstaltninger, der er opført i oversigten i strategiens kapitel III, især ved at stille finansielle midler til rådighed for specifikke projekter, der gennemføres af multilaterale organisationer, såsom Den Internationale Atomenergiorganisation (IAEA).

(7) De kontraherende parter og Det Europæiske Atomenergifællesskab enedes i juli 2005 ved konsensus om at ændre konventionen om den fysiske beskyttelse af nukleart materiale med henblik på at udvide anvendelsesområdet til også at omfatte nukleart materiale og nukleare anlæg i forbindelse med fredelig anvendelse og oplagring i hjemlandet samt transport og vil pålægge de kontraherende parter at kriminalisere overtrædelser.

(3) Rådet vedtog den 17. november 2003 fælles holdning 2003/805/FUSP⁽¹⁾ om styrkelse af multilaterale aftaler og fremme af deres universelle karakter på området for ikke-spredning af masseødelæggelsesvåben og disses fremføringsmidler. I denne fælles holdning opfordres der bl.a. til at fremme indgåelsen af altomfattende IAEA-kontrolaftaler og tillægsprotokoller, og EU forpligtes til at arbejde hen imod at gøre tillægsprotokollerne og de altomfattende kontrolaftaler til normen i IAEA's verifikationsordning.

(8) I september 2005 blev den internationale konvention om bekæmpelse af nuklear terrorisme (konventionen om nuklear terrorisme) åbnet for undertegnelse. Når den er trådt i kraft, vil de kontraherende parter i medfør heraf blive pålagt at kriminalisere overtrædelser af konventionen.

(4) Rådet vedtog den 17. maj 2004 fælles aktion 2004/495/FUSP⁽²⁾ om støtte til IAEA's aktiviteter under dens nukleare sikkerhedsprogram og inden for

(9) IAEA forfølger de samme mål som dem, der er omhandlet i betragtning 3-8. Dette sker ved gennemførelse af IAEA's nukleare sikkerhedsplan, som finansieres gennem frivillige bidrag til organisationens nukleare sikkerhedsfond —

⁽¹⁾ EUT L 302 af 20.11.2003, s. 34.

⁽²⁾ EUT L 182 af 19.5.2004, s. 46.

⁽³⁾ EUT L 193 af 23.7.2005, s. 44.

⁽⁴⁾ EUT L 346 af 31.12.2003, s. 57.

VEDTAGET FØLGENDE FÆLLES AKTION:

En detaljeret beskrivelse af disse projekter findes i bilaget.

Artikel 1

1. Med henblik på at sikre en umiddelbar og praktisk gennemførelse af nogle af elementerne i EU's strategi mod spredning af masseødelæggelsesvåben støtter EU IAEA's aktiviteter på områderne nuklear sikkerhed og kontrol for at fremme følgende målsætninger:

— arbejde i retning af universalisering af internationale instrumenter i forbindelse med ikke-spredning og nuklear sikkerhed, herunder kontrolaftalerne og tillægsprotokollen

— øget beskyttelse af spredningsfølsomme materialer og udstyr samt relevant teknologi, lovgivnings- og reguleringsbistand inden for områderne nuklear sikkerhed og kontrol

— forbedret afsløring og imødegåelse af ulovlig handel med nukleare og andre radioaktive materialer.

2. IAEA-projekter, der svarer til foranstaltninger i EU's strategi, er de projekter, som sigter mod:

— at styrke de nationale love og administrative bestemmelser vedrørende gennemførelse af de relevante internationale instrumenter på områderne nuklear sikkerhed og kontrol, herunder altomfattende kontrolaftaler og tillægsprotokollerne

— at bistå staterne med at skærpe sikkerheden for og kontrollen med nukleare og andre radioaktive materialer

— at styrke staternes kapacitet til at afsløre og imødegå ulovlig handel med nukleare og andre radioaktive materialer.

Disse projekter vil blive gennemført i lande, der har brug for bistand på disse områder, efter en første vurdering, der foretages af et eksperthold.

Artikel 2

1. Formandskabet, der bistås af Rådets generalsekretær/den højtstående FUSP-Repræsentant, er ansvarlig for gennemførelsen af denne fælles aktion. Kommissionen tilknyttes denne opgave fuldt ud.

2. Kommissionen overvåger, at det i artikel 3 omhandlede finansielle bidrag fra EU forvaltes korrekt.

3. Den tekniske gennemførelse af det i artikel 1, stk. 2, omhandlede projekt overdrages til IAEA, der udfører sin opgave under formandskabets ansvar og under tilsyn af generalsekretæren/den højtstående repræsentant. Med henblik herpå indgår generalsekretæren/den højtstående repræsentant de nødvendige arrangementer med IAEA.

4. Valget af begunstigede og aktioner foretages af gennemførelsesinstansen på grundlag den første vurdering, jf. artikel 1, stk. 2. Medlemsstaterne og Kommissionen vil blive hørt i den kompetente rådsarbejdsgruppe.

Artikel 3

1. Det finansielle referencegrundlag for gennemførelsen af de i artikel 1, stk. 2, omhandlede projekter er på 6 995 000 EUR.

2. Forvaltningen af de udgifter, der finansieres af Den Europæiske Unions almindelige budget, jf. stk. 1, skal ske i overensstemmelse med Fællesskabets procedurer og regler på budgetområdet, bortset fra at eventuelle forfinansieringer ikke forbliver Fællesskabets ejendom.

3. Med henblik på afholdelsen af de i stk. 1 omhandlede udgifter indgår Kommissionen en specifik finansieringsaftale med IAEA i overensstemmelse med IAEA's regler og bestemmelser. Det skal fremgå af aftalen, at IAEA sørger for, at EU's bidrag til projektet bliver synligt i en grad, der svarer til dets størrelse.

Artikel 4

Formandskabet, der bistås af generalsekretæren/den højtstående repræsentant, aflægger rapport til Rådet om gennemførelsen af denne fælles aktion på grundlag af regelmæssige rapporter fra IAEA. Kommissionen inddrages fuldt ud og forelægger oplysninger om de finansielle aspekter af gennemførelsen af det i artikel 1, stk. 2, omhandlede projekt.

Artikel 5

Denne fælles aktion har virkning fra datoen for vedtagelsen.

Den ophører den 12. september 2007.

Artikel 6

Denne fælles aktion offentliggøres i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Udfærdiget i Luxembourg, den 12. juni 2006.

På Rådets vegne

U. PLASSNIK

Formand

BILAG

EU's støtte til IAEA's aktiviteter på områderne nuklear sikkerhed og kontrol og inden for rammerne af gennemførelsen af EU's strategi mod spredning af masseødelæggelsesvåben

1. BESKRIVELSE

Det internationale samfund har, navnlig på den internationale konference om nuklear sikkerhed »Fremtidige overordnede retningslinjer«, der blev afholdt i marts 2005 i London, erkendt, at risikoen for, at nukleare terrorhandlinger lykkes, fortsat er for høj. Det internationale samfund har reageret kraftigt og taget flere initiativer med henblik på at forebygge, at nukleare eller andre radioaktive materialer falder i hænderne på kriminelle og terrorister.

Samtidig er IAEA's kontrol fortsat et uundværligt redskab til opbygning af tillid mellem staterne med hensyn til nukleare ikke-spredningsvirksomheder og til fremme af fredelig anvendelse af nukleart materiale.

Den seneste internationale udvikling har resulteret i et nyt og forbedret sæt internationale retsinstrumenter, der er relevante i forbindelse med nuklear sikkerhed og kontrol. I juli 2005 vedtog de kontraherende stater en ændring af konventionen om den fysiske beskyttelse af nukleart materiale; konventionen om nuklear terrorisme blev åbnet for undertegnelse i september 2005, og i april 2004 vedtog FN's Sikkerhedsråd resolution 1540, der omhandler masseødelæggelsesvåben og ikke-statslige aktører. FN's Sikkerhedsråds resolution 1373 fra 2001 appellerer til alle stater om så hurtigt som muligt at undertegne de relevante internationale konventioner og protokoller, der omhandler terrorisme.

Indtil nu har mere end 80 stater givet politisk tilsagn om gennemførelse af adfærdskodeksen for radioaktive kilders sikkerhed og sikring ⁽¹⁾. Derudover vedtog IAEA's ordinære konference og Styrelsesråd i 2005 en række resolutioner og beslutninger, der skal styrke IAEA's kontrolsystem ⁽²⁾.

Staternes gennemførelse af disse internationale instrumenter kan lattes betydeligt bl.a. med bistand fra IAEA's nukleare sikkerhedsplan 2006-2009, der blev godkendt af IAEA's Styrelsesråd i september 2005 ⁽³⁾. Dette er en fortsættelse af handlingsplanen for bekæmpelse af nuklear terrorisme 2003-2005 ⁽⁴⁾. Den nye nukleare sikkerhedsplan omfatter tre aktivitetsområder: 1) vurdering af behovene, analyse og koordination, 2) forebyggelse og 3) afsløring og imødegåelse. Den indeholder desuden en del, der omtales som »Activities Supporting Nuclear Security«, og som omfatter aktiviteter, der oprindeligt blev fastlagt på grundlag af deres sikkerheds- og kontrolmæssige formål, men som desuden kunne bruges, fordi de bidrager betydeligt til den nukleare sikkerhed.

Internationale kontrolforanstaltninger, som gennemført af IAEA, udgør et vigtigt middel til at kontrollere, om staterne opfylder deres ikke-spredningstilsagn og -forpligtelser. Det er af afgørende betydning, at den nødvendige nationale lovgivning med henblik på gennemførelse af en samlet kontrolaftale med IAEA og, om nødvendigt en tillægsprotokol, er sat i kraft ⁽⁵⁾. Gennemførelsen kræver, at en stat, der indgår sådanne aftaler, opretholder et effektivt statsligt system til redegørelse for og kontrol med nukleart materiale (SSAC). I september 2005 pålagde IAEA's Styrelsesråd organisationens sekretariat med de forhåndenværende ressourcer at bistå de stater, hvis kontrolaftaler har protokoller for mindre mængder (SQP) tilknyttet, herunder også stater, som ikke er medlemmer af organisationen, med at udarbejde og ajourføre sådanne SSAC'er.

Den nukleare sikkerhedsplan 2006-2009 sigter mod at nå en række mål, der for visse deles vedkommende svarer til EU's strategi mod spredning af masseødelæggelsesvåben. Disse giver en samlet løsningsmodel for nuklear sikkerhed, herunder forskriftsmæssig kontrol af, regnskab med og beskyttelse af nukleare og andre radioaktive materialer under anvendelse, oplagring og transport, »fra vugge til grav«, på kort såvel som på lang sigt. Skulle beskyttelsen slå fejl, bør der imidlertid være fastlagt nogle backup-foranstaltninger, så man kan afsløre tyveri eller forsøg på at smugle materialet over landegrænserne og som svar på eventuelle ondsindede handlinger, hvori nukleare eller andre radioaktive materialer indgår.

⁽¹⁾ GOV/2003/49-GC(47)/9. Desuden indeholder dokumentet: »Measures to Strengthen International Cooperation in Nuclear, Radiation, Transport Safety and Waste Management: Promoting Effective and Sustainable National Regulatory Infrastructure for the Control of Radiation Sources« (GOV/2004/52-GC(48)/15) passager, der er relevante for samarbejdet mellem IAEA og EU som led i EU's strategi mod spredning af masseødelæggelsesvåben. Disse aktiviteter er også afspejlet i »Activities Supporting Nuclear Security« i IAEA's nukleare sikkerhedsplan 2006-2009.

⁽²⁾ I september 2005 besluttede IAEA's Styrelsesråd, at den såkaldte »protokol om mindre mængder« (SQP) med henblik på at styrke kontrolsystemet fortsat skulle være en del af organisationens kontrolsystem med forbehold af ændringer i standardteksten og i SQP-kriterierne; den ordinære IAEA-konference vedtog i 2005 en resolution, hvori den bl.a. bemærkede, at der i en stat med en samlet kontrolaftale suppleret med en gældende tillægsprotokol vil være tale om, at disse foranstaltninger betyder, at den pågældende stat har en styrket kontrolstandard.

⁽³⁾ GOV/2005/50-GC(49)/17.

⁽⁴⁾ GOV/2002/10.

⁽⁵⁾ Jf. organisationens handlingsplan »Plan of Action to Promote the Conclusion of Safeguards Agreements and Additional Protocols«, som IAEA har offentliggjort.

IAEA er ved at lægge sidste hånd på gennemførelsen af Rådets fælles aktion 2004/495/FUSP og er i gang med at gennemføre Rådets fælles aktion 2005/574/FUSP. Under inddragelse af bidrag fra EU har IAEA iværksat en række større aktiviteter til støtte for bestræbelserne i de modtagende stater i Kaukasus, Centralasien, Sydøsteuropa og Balkanregionen samt Nordafrika, Middelhavsområdet i Mellemøsten på at styrke nuklear sikkerhed og gennemføre internationale kontrolforanstaltninger i disse lande.

Der er fortsat et udbredt ønske om støtte til disse bestræbelser ikke blot blandt alle IAEA's medlemsstater, men også i stater, som ikke er medlemmer af IAEA. De støtteberettigede lande er:

- i Sydøsteuropa: Tyrkiet, Albanien, Bosnien-Hercegovina, Kroatien, Serbien og Montenegro, Republikken Moldova og Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien
- i Centralasien: Kasakhstan, Kirgisistan, Usbekistan, Tadsjikistan og Turkmenistan
- i Kaukasus-regionen: Armenien, Aserbajdsjan og Georgien
- i Middelhavsregionen i Mellemøsten: Israel, Jordan, Libanon og Syrien, og
- i Afrika ⁽¹⁾: I alt op mod 20-25 lande i Afrika forventes at modtage støtte til forbedring af den nukleare sikkerhed under forskellige projekter. Andre lande kan blive inddraget i regionale uddannelsesaktiviteter.

Den endelige udvælgelse af, hvilke afrikanske lande der skal modtage støtte, vil foregå på grundlag af behovsvurderingsfasen, der omfatter vurderingsmissioner og evaluering af allerede foreliggende oplysninger i hovedkvartererne. Støtteaktiviteterne for hvert projekt vil fokusere på de lande i regionen, der har større aktiviteter inden for hvert enkelt af projektområderne:

- Opgradering af den fysiske sikkerhed er planlagt i 4-6 af de 8 lande i regionen, som har atomreaktorer; styrkelse af radioaktive strålekilders sikkerhed er planlagt i 5-7 af de 10 lande, der anvender og oplagrer meget sårbare kilder
- Støtte til opgradering af kapaciteten til at afsløre ulovlig handel med nukleare eller andre radioaktive materialer er planlagt i 5-6 af de lande, hvor risikoen for ulovlig handel ifølge IAEA's oplysninger er størst i betragtning af, at der findes nukleart materiale og radioaktive strålekilder i landet og i nabolandene
- Service og støtte til evaluering af lovgivningsrammen med hensyn til strålingssikkerhed og sikkerhed omkring radioaktive strålekilder er planlagt i de 12 lande, hvor behovet for forbedringer af lovgivningsrammen er størst. Lovgivningsstøtte er planlagt i 6 lande
- Uddannelse tilbydes på regional basis til flest mulige deltagere i Afrika under hensyn til de midler, der er til rådighed.

Først vil behovet for forbedret nuklear sikkerhed blive evalueret i de nye lande, der er nævnt i EU's fælles aktion, for at der kan ske en prioritering med hensyn til støtte. Med henblik herpå vil et hold af anerkendte eksperter evaluere den aktuelle status med hensyn til det nukleare sikkerhedssystem i disse lande og give henstillinger med hensyn til forbedringer. Henstillingerne vil danne grundlag for fastlæggelsen af den efterfølgende bistand, idet de omfatter den aktuelle status og behovet for forbedringer med hensyn til forebyggelse, afsløring af og imødegåelse af ondsvendte handlinger, der omfatter nukleare og andre radioaktive materialer, herunder materialer, der ikke anvendes til nukleare formål, samt nukleare anlæg. Der vil blive opstillet prioriteringer og udvalgt et antal lande til hvert projekt med henblik på finansiering over det budget, som stilles til rådighed gennem støtten fra EU. Udviklingen af de menneskelige ressourcer gennemføres som led i det uddannelsesprogram, som IAEA udarbejder, og som i vidt omfang bygger på en regional tilgang. Deltagelse af eksperter fra flest mulige af de støtteberettigede lande vil blive støttet under hensyn til de finansielle ressourcer, der er til rådighed.

⁽¹⁾ Algeriet, Angola, Benin, Botswana, Burkina Faso, Burundi, Cameroun, Kap Verde, Den Centralafrikanske Republik, Tchad, Comorerne, Congo (Brazzaville), Côte d'Ivoire, Den Demokratiske Republik Congo, Djibouti, Egypten, Ækvatorialguinea, Eritrea, Etiopien, Gabon, Gambia, Ghana, Guinea, Guinea-Bissau, Kenya, Lesotho, Liberia, Libyen, Madagaskar, Malawi, Mali, Mauretanien, Mauritius, Marokko, Mozambique, Namibia, Niger, Nigeria, Rwanda, São Tomé og Príncipe, Senegal, Seychellerne, Sierra Leone, Somalia, Sydafrika, Sudan, Swaziland, Togo, Tunesien, Uganda, Den Forenede Republik Tanzania, Zambia og Zimbabwe.

Derefter vil projekterne blive gennemført i de udvalgte lande på følgende tre områder:

1. *Bistand på lovgivnings- og forskriftsområdet*

Retsgrundlaget for nuklear sikkerhed omfatter i store træk internationale instrumenter og anerkendte principper (traktater, konventioner, aftaler, normer, IAEA-standarder, adfærdskodekser og vejledende dokumenter samt henstillinger), som gennemføres af de nationale myndigheder med henblik på at kontrollere nukleart materiale og andre radioaktive strålekilder. Denne brede vifte af normer (hvoraf mange er udviklet i IAEA-regi) udgør en ramme for sikker anvendelse af nukleart materiale, andre radioaktive stoffer eller anlæg i tilknytning hertil - såvel dem, der opererer med store nukleare programmer, som dem, der kun udfører begrænsede nukleare aktiviteter.

En passende national lovgivning og en lovfæstet kontrolinfrastruktur er en forudsætning for en vellykket nuklear sikkerhedsordning. Den nationale gennemførelseslovgivning bør udgøre en ramme i form af principper og generelle bestemmelser, der giver bemyndigede statslige myndigheder mulighed for at udøve de fornødne regulermæssige funktioner, og som opstiller retningslinjer, der skal følges af alle, der er involveret i den pågældende regulerede virksomhed. I mange stater er denne lovgivning utilstrækkelig, og lovgivningsinfrastrukturen eksisterer enten ikke eller er utilstrækkelig. Sådanne mangler kombineret med utilstrækkelige lovfæstede kontrolinfrastrukturer fører til en svækkelse af den samlede sikkerhedsordning. Målet bør derfor være at styrke eller etablere passende nationale lovgivnings- og forskriftsrammer og anvende de relevante foranstaltninger effektivt.

Radioaktive materialer anvendes ofte til ikke-nukleare formål, f.eks. til medicinske eller industrielle formål. Nogle af disse strålekilder er stærkt radioaktive og tilhører kategori 1-3 som defineret i IAEA-dokumentet »Categorization of radioactive sources«. Disse strålekilder kan, hvis de ikke i tilstrækkelig grad er underlagt lovfæstet kontrol og beskyttelse, falde i de forkerte hænder og benyttes til ondsindede handlinger. Lovgivningsinfrastrukturen for strålesikkerhed og sikkerheden omkring radioaktive strålekilder skal være effektiv og fungere hensigtsmæssigt i overensstemmelse med de internationale standarder, retningslinjerne i adfærdskodeksen for radioaktive kilders sikkerhed og sikring og den tilhørende import-/eksportvejledning samt god praksis.

Indgåelse af kontrolaftaler og tillægsprotokoller med IAEA er en effektiv foranstaltning, der fremmer omhyggelig national og international kontrol med nukleart materiale og teknologier i relation hertil. Det er vigtigt, at den nationale gennemførelseslovgivning klart fastlægger, hvilke former for nuklear virksomhed, hvilke nukleare anlæg og hvilket nukleart materiale der er omfattet af sikkerhedskontrollen. Stater, der har indgået en tillægsprotokol, skal desuden sikre, at deres nationale gennemførelseslovgivning er blevet revideret, så de er i stand til at opfylde de yderligere forpligtelser, der følger af tillægsprotokollen. Den nationale lovgivning bør navnlig revideres med henblik på at give det tilsynsorgan, der er udpeget til at gennemføre og iværksætte de indgåede kontrolaftaler, et øget ansvar og øgede beføjelser.

Staterne accepterer også forpligtelsen til at leve op til internationale normer for nuklear sikkerhed, når de bliver part i konventionen om fysisk beskyttelse af nukleare materialer eller ratificerer ændringen af denne konvention, og når de bliver part i konventionen om bekæmpelse af nuklear terrorisme. Derudover forpligter De Forenede Nationers Sikkerhedsråds resolution 1540 (2004) alle stater til at indføre national kontrol, herunder indførelse af passende kontrol med materialer i relation til kernevåben.

Staternes forpligtelser, som er medtaget i ovennævnte internationale instrumenter inden for nuklear sikkerhed, har ført til en sidestilling af forpligtelserne vedrørende sikkerhed i forbindelse med nukleare materialer og anlæg og andre radioaktive strålekilder. Disse forpligtelser omfatter foranstaltninger til etablering af en lovgivningsramme for strålesikkerhed og sikkerhed omkring radioaktive strålingskilder, regnskaber og kontrolforanstaltninger, fysiske beskyttelsesforanstaltninger, import- og eksportkontrol og kriminalisering af ulovlige handlinger.

2. *Styrkelse af sikkerheden omkring og kontrollen med nukleare og andre radioaktive materialer*

Der skal gøres fyldestgørende rede for de materialer, der anvendes eller oplagres i nukleare anlæg og lokaliteter, og materialerne skal beskyttes mod tyveri og sabotage. Ved hjælp af effektive regler fastlægges det, hvilke elementer der kræver gennemførelse på henholdsvis statsniveau og virksomhedsniveau. Det er også af yderste vigtighed, at kraftige og sårbare strålekilder med ikke-nukleare anvendelsesformål beskyttes fysisk mod ondsindede handlinger, mens de anvendes eller oplagres, og når der ikke længere er brug for dem, skal de demonteres, bortskaffes eller oplagres på et sikkert sted som radioaktivt affald.

Alle stater med kontrolaftaler skal etablere og opretholde SSAC'er, som er underlagt sikkerhedskontrol. IAEA skønner dog, at sådanne systemer enten ikke findes eller er utilstrækkelige i mange IAEA-medlemsstater, som er part i sådanne aftaler. Denne situation er særlig udbredt blandt de ca. 120 stater, som ikke har nukleare anlæg.

3. Styrkelse af staternes evne til at afsløre og inøddegå ulovlig handel

Ulovlig handel vedrører modtagelse, levering, anvendelse, overførsel eller bortskaffelse af nukleart materiale eller andre radioaktive materialer uden tilladelse, uanset om det sker forsætligt eller uforsætligt, og uanset om internationale grænser passerer eller ej.

En terrorists hjemmelavede nukleare sprængladning eller anordning til strålespredning forudsætter, at materialet er fremskaffet via ulovlig handel. Dertil kommer, at følsomt udstyr og teknologi til fremstilling af følsomt materiale til eller til konstruktion af en primitiv nuklear sprængladning også kan være fremskaffet via ulovlig handel. Det betyder formentlig ofte, at materiale eller teknologi må overføres fra land til land, inden materialet når frem til sit bestemmelsessted. For at kunne bekæmpe den ulovlige handel må staterne derfor have fastlagt de nødvendige regler, og de må have tekniske systemer (herunder brugervenlige instrumenter) og tilgængelige procedurer og oplysninger ved grænseposterne, så forsøg på smugling af radioaktive materialer (herunder fissile radioaktive materialer) eller ulovlig handel med følsomt udstyr og teknologi kan afsløres.

Der skal ligeledes træffes effektive foranstaltninger med henblik dels på forebyggelse af sådanne handlinger og dels på beslaglæggelse af ethvert radioaktivt materiale. Rets håndhævelsesmyndighederne (toldvæsen, politi mv.) er ofte ikke uddannet i brugen af detektionsudstyret og er ikke fortrolig med det følsomme udstyr og den følsomme teknologi. Videreuddannelse af dette personale er derfor afgørende for, at foranstaltninger, der sættes i værk til afsløring af ulovlig handel, fører til et godt resultat. De forskellige personalekategorier bør tilbydes forskellig videreuddannelse både i anvendelse af detektionsudstyret og aflæsning af udstyret, således at de kan træffe afgørelse om evt. videre foranstaltninger.

Der er stort behov for støtte på dette område, fordi man er blevet mere bevidst om den trussel, som dette område indebærer, og fordi der findes udstyr og metoder, som kan forbedre grænseovervågningskapaciteten.

2. MÅL

Overordnet mål: at forbedre den nukleare sikkerhed i udvalgte lande.

2.1. Evalueringsfasen: Finansiering af internationale nukleare sikkerhedsmissioner

IAEA vil foretage en evaluering for at fastslå behovet for at styrke den nukleare sikkerhed i de berørte lande, hvor en sådan evaluering ikke er gennemført. For de andre identificerede landes vedkommende vil den evaluering, der tidligere er foretaget, blive ajourført. Evalueringen vil alt efter behov omfatte den fysiske beskyttelse og sikkerheden i forbindelse med nukleare og ikke-nukleare formål, foranstaltninger til bekæmpelse af ulovlig handel samt den nødvendige lovgivningsramme. Resultaterne af den samlede evaluering vil blive lagt til grund for udvælgelsen af de lande, hvor projekterne skal gennemføres.

De projekter, der er skitseret i det foregående, vil:

- i hvert enkelt land evaluere forholdene omkring den fysiske beskyttelse af nukleare og andre radioaktive materialer og beskyttelsen af alle nukleare eller forskningsmæssige anlæg eller lokaliteter, hvor disse materialer anvendes eller oplagres; udpege et antal anlæg og lokaliteter, der indeholder disse materialer, med henblik på efterfølgende opgradering og støtte
- i hvert enkelt land evaluere behovene med hensyn til opgradering af sikkerheden omkring radioaktive strålekilder; pege på eventuelle svagheder og mangler i forhold til internationale standarder og adfærdskodeksen, der gør en forbedring af lovgivningsrammen påkrævet, og afdække behovet for yderligere at beskytte kraftige, sårbare strålingskilder. Hvilket udstyr der specifikt kræves for at yde beskyttelse, vil også blive besluttet på grundlag af evalueringen
- i hvert enkelt land evaluere den aktuelle status med hensyn til kapacitet til bekæmpelse af ulovlig handel samt fastlægge behovene i forbindelse med de fornødne forbedringer.
- i hvert enkelt land evaluere situationen med hensyn til SSAC og indkredse behovene for nødvendige forbedringer.

2.2. Gennemførelse af specifikke aktioner, der efter evalueringsfasen udpeges som prioriteter

Projekt 1:

Bistand på lovgivnings- og forskriftsområdet

Projektformål:

- at styrke de nationale lovgivnings- og forskriftsrammer i forbindelse med nukleare og andre radioaktive materialer under hensyn til de relevante internationale instrumenter og anerkendte principper inden for nuklear sikkerhed og de eksisterende synergier med nationale systemer for strålingssikkerhed
- at forbedre den nationale rammelovgivning med henblik på gennemførelse af kontrolaftaler og tillægsprotokoller, der er indgået mellem stater og IAEA
- at styrke den nationale forskriftsramme for strålesikkerhed og sikkerhed omkring radioaktive strålekilder.

Projektresultater:

- udvikling og vedtagelse af en samlet, konsekvent og effektiv lovgivning på nationalt plan og dermed bidrage til et harmoniseret, styrket og mere universelt nukleart sikkerhedssystem
- udvikling og vedtagelse (på de nationale sprog) af den nationale lovgivning, der er nødvendig for, at staterne kan opfylde deres forpligtelser i henhold til kontrolaftaler og tillægsprotokoller indgået med IAEA
- etablering/opgradering af den nationale lovgivningsramme med hensyn til strålingssikkerhed og sikkerhed omkring radioaktive strålekilder ved hjælp af rådgivning, udstyr og videreuddannelse via »Radiation Safety Infrastructure Appraisal« (RaSIA) i overensstemmelse med de internationale standarder, retningslinjerne i adfærdskodeksen for radioaktive kilders sikkerhed og sikring samt god praksis.

Projekt 2:

Styrkelse af sikkerheden omkring og kontrollen med nukleare og andre radioaktive materialer

Projektformål:

- at styrke den fysiske beskyttelse af nukleare faciliteter og af nukleare og andre radioaktive materialer i forbindelse med nukleare anvendelser i udvalgte lande
- at forbedre kontrollen med og den fysiske beskyttelse af radioaktive materialer i forbindelse med ikke-nukleare anvendelser i de udvalgte lande, og
- at styrke de statslige systemer for regnskab og kontrol (SSAC) med henblik på gennemførelse af kontrolaftaler og tillægsprotokoller, herunder i stater med »protokoller om mindre mængder«.

Projektresultater:

- den fysiske beskyttelse af nukleare materialer og andre radioaktive materialer i udvalgte nukleare anlæg og lokaliteter er blevet opgraderet
- sårbare kilder med ikke-nukleare anvendelsesformål er blevet beskyttet eller alt efter behov demonteret og overført til sikker oplagring i de udvalgte lande
- den nationale lovgivningsramme for fysisk beskyttelse er forbedret gennem ekspertbistand
- etablering og opretholdelse af effektive statslige systemer for regnskab og kontrol (SSAC), der kan gennemføre kontrolaftaler og tillægsprotokoller, herunder i stater med »protokoller om mindre mængder«
- uddannelse af personale i de lande, der kan modtage støtte.

Projekt 3:

Styrkelse af staternes evne til at afsløre og imødegå ulovlig handel.

Projektformål:

— at forbedre staternes evne til at afsløre og imødegå ulovlig handel i de udvalgte lande.

Projektresultater:

- forbedret indsamling og evaluering af oplysninger om ulovlig handel med nukleare materialer fra åbne kilder og fra staternes kontaktpunkter, så viden om ulovlig handel med nukleare materialer og omstændighederne i den forbindelse forbedres. Disse oplysninger vil også lette prioriteringen af de forskellige tiltag, der gøres for at bekæmpe ulovlig handel
- der er via ekspertbistand fastlagt nationale rammer til bekæmpelse af ulovlig handel og forbedring af den nationale koordinering af kontrollen med grænsetrafikken med radioaktive materialer, følsomt nukleart udstyr og teknologi i de udvalgte lande
- udstyr til grænseovervågning opgraderet ved udvalgte grænseovergange
- uddannelse af retshåndhævelsespersonale i de lande, der kan modtage støtte.

3. GYLDIGHEDSPERIODE

Evalueringen vil blive gennemført inden for en periode på tre måneder efter ikrafttræden af bidragsaftalen mellem Kommissionen og IAEA. De tre projekter vil blive gennemført sideløbende i de følgende 12 måneder.

Den samlede skønnede varighed af gennemførelsen af den fælles aktion er 15 måneder.

4. BEGUNSTIGEDE

De begunstigede er de lande, hvori vurderingen og de efterfølgende projekter gennemføres. Myndighederne i disse lande vil få hjælp til at fastslå, hvor der er svage punkter, og få støtte til at finde løsninger og til at øge sikkerheden. Kriterierne for at udpege landene til projekterne skal fastsættes, og det endelige valg af begunstigede og de behov, der skal dækkes i de udvalgte lande, skal foretages i samråd mellem gennemførelsesinstansen (IAEA) og formandskabet bistået af general sekretæren/den højtstående repræsentant i tæt konsultation med medlemsstaterne og Kommissionen i den kompetente rådsarbejdsgruppe. Disse beslutninger skal, når det er relevant, træffes på grundlag af forslag fra gennemførelsesinstansen (IAEA) i overensstemmelse med artikel 2, stk. 1, i denne fælles aktion.

5. GENNEMFØRELSESINSTANS

IAEA får til opgave at gennemføre projektet. De internationale nukleare sikkerhedsmissioner vil blive gennemført efter det sædvanlige mønster for IAEA's missioner af eksperter fra IAEA og medlemsstaterne. De tre projekter vil blive gennemført direkte af IAEA og med udvalgte eksperter fra IAEA's medlemsstater eller kontrahenter. Når det drejer sig om kontrahenter, sker IAEA's levering af varer, arbejder eller tjenesteydelser i forbindelse med aktionen i overensstemmelse med IAEA's gældende regler og procedurer, som anført i Den Europæiske Unions bidragsaftale med IAEA.

6. TREDJEPARTERS DELTAGELSE

Dette projekt finansieres 100 % ved denne fælles aktion. Eksperterne fra IAEA's medlemsstater kan betragtes som tredjepartsdeltagere. De arbejder efter de almindelige regler for IAEA-eksperter.

7. SÆRLIGE BETINGELSER FOR INDGÅELSE AF KONTRAKTER

For at forbedre sikkerhedsordningerne for nukleare og andre radioaktive materialer, f.eks. radioaktive kilder, som oprindeligt blev leveret af Den Russiske Føderation, kan kontrakter om levering af varer, arbejder eller tjenesteydelser i nogle tilfælde tilbydes leverandører i Den Russiske Føderation, som har kendskab til den russiske teknologi.

8. MIDLER, DER SKØNNES NØDVENDIGE

EU's bidrag dækker evalueringen og gennemførelsen af de tre projekter som beskrevet under punkt 2.2. De anslåede udgifter er:

Nuklear sikkerhedsevaluering, herunder missioner	140 000 EUR
Projekt 1	1 200 000 EUR
Projekt 2	3 070 000 EUR
Projekt 3	2 385 000 EUR

Dertil kommer en reserve til uforudsete udgifter på omkring af 3 % af de støtteberettigede omkostninger (for et samlet beløb på 200 000 EUR).

9. ØKONOMISK REFERENCEGRUNDLAG TIL DÆKNING AF PROJEKTOMKOSTNINGERNE

De samlede projektomkostninger er på 6 995 000 EUR.
